

[Fritze Teisen.]

kan overse. Frk. Langs Skoleinstitution er, kan jeg godt sige, et Led i Silkeborg By. Silkeborg By er en Skolernes By, en Uddannelsens By. Der findes bl. a. dér to Seminarier, og man mener derfor, at man saa netop kan fjerne det ene. Jeg kan ikke give Ret i denne Betragtning. Jeg synes ikke, det har noget at sige, at der er to Seminarier i samme By. Hvis de er levedygtige begge to, spiller det ingen Rolle. Disse Seminarier er indgaaet i Byens Fysiognomi og i hele dens Liv; Silkeborg præges af Skolerne, først og fremmest af Frk. Langs Institution, men ogsaa af det andet Seminarium, af Gymnastikskolen udenfor og af mangt og meget andet.

Man vil altsaa nu gaa til Nedlæggelse af Frk. Langs Seminarium mod Protest, man vil nedlægge et Seminarium, som er levedygtigt. Det har ikke hidtil haft økonomiske Vanskeligheder, saaledes som maaske mange andre har haft det, og jeg tror heller ikke, det faar det i en overskuelig Fremtid, hvis man fortsætter ad den Vej, man hidtil er gaaet. Men saa er det ogsaa haardt, at man kommer til et saadant Privatseminarium, som er levedygtigt og selv ønsker at fortsætte, og kræver det nedlagt. Der siges i Betænkningen, at man blot saver en Gren over. Ja, men har man aldrig set, at det at save en Gren fra et Træ kan medføre, at Træet sygner hen? Man har ganske vist ogsaa set, at Træet bliver mere levedygtigt af det, men jeg tror ikke, det vil gaa saadan i dette Tilfælde. Jeg tror, at den højtærede Undervisningsminister, som jeg ved kender Forholdene paa Frk. Langs Institution, vil give mig Ret i, at hele den Skolevirksomhed, der udfoldes dér, er kædet saadan sammen til en Helhed, at det vil være meget vanskeligt at skyde en enkelt Del af den ud, for man vil derved ikke blot ramme den Del, man udskiller, men ogsaa hele den tiloversblevne Del. I Øjeblikket har Gymnasielærere og Seminarielærere ved Frk. Langs Institution et vekslende Arbejde, som har overordentlig stor Betydning for hele deres Udvikling og for det Arbejde, de udfører paa de forskellige Steder. Skærer man nu Seminariet bort, afskærer man Gymnasielærerne, som er første Klasses Kræfter, og som netop tæller et tilstrækkeligt Antal Faglærere, fordi de ogsaa kan anvendes det andet Sted, fra at kunne undervise paa dette andet Sted, og Gymnasielærerne maa saa i det væsentlige undervise paa selve Gymnasiet, og den enkelte Lærer maa tage Undervisningsfag op, som han ikke hidtil har dyrket. Det vil kun være til Skade for

Undervisningen, det vil i hvert Fald ikke fremme Undervisningen og de unges Udvikling og Uddannelse.

Rent bortset herfra maa man ikke glemme, at Frk. Langs Institution, som nu er et Par og halvtreds Aar gammel, for en 15—16 Aar siden overgik til at blive en selvejende Institution, godkendt af Undervisningsministeriet og for saa vidt ogsaa godkendt af Rigsdagen, der netop i den Anledning traf Beslutninger, som gjaldt Helheden derovre. Den Fundats, som da blev tilvejebragt, og som gjorde det til en selvejende Institution, var udarbejdet under den Forudsætning, at Institutionen vedvarende kunde bestaa med alle sine mange forskellige Grene, saa man derigennem kunde fortsætte det Arbejde, der var paa-begyndt af en enkelt Kvinde, som kom der i 1882 med et Par bare Hænder og begyndte paa Tillid, uden Midler af nogen Art, paa den Institution, som nu er vokset op til at være den største Undervisningsinstitution i Jylland. Denne Kvinde, som nu i 52 Aar har viet sit Arbejde, sine Tanker og sine Evner til denne Institution, har skænket Frugten af sit Livs Arbejde til den, hende vil man nu udsætte for i hendes sidste Leveaar at se det Værk, som hun har skabt, om ikke smuldre hen. . . . Den højtærede Undervisningsminister ryster paa Hovedet. Ja, jeg er nu godt kendt med Forholdene derovre og kan derfor udtale mig med en vis Ret. Den højtærede Undervisningsminister kan selvfølgelig sige, at man ikke bør tage Pietetshensyn eller lignende. Nu vel, det kan siges, men det gælder ikke alle Dele af den danske Befolkning, og jeg kan forsikre den højtærede Undervisningsminister om, at hvis man saver denne Gren af, da vil det vække Opsigt i vide Kredse, ogsaa langt ind i Socialdemokratiets Rækker, thi ogsaa mange Socialdemokrater er udgaaet derfra, har faaet deres Uddannelse dér, har lært at værdsætte denne Institution og det Arbejde, der ligger til Grund for den, og ser gerne dens Fortsættelse.

Jeg vil meget henstille, at man under Udvalgsbehandlingen tager alt dette nøje i Betragtning, og at man erindrer, at medens der gennemsnitlig er 20 pCt. ledige af de dimitterede Elever, er der af de dimitterede Elever fra Frøken Langs Seminarium i Silkeborg gennemsnitlig kun 8 pCt. ledige, hvilket i og for sig afgiver et tilstrækkeligt tydeligt Bevis for den Anseelse, som det paagældende Seminarium nyder ude omkring, hvor Lærerpladserne skal besættes. Dette kan man heller ikke se bort fra. Jeg kommer saa til Jonstrup Semina-